

Poslovno leto se je prevesilo v zadnjo četrtino

Čeprav nas loči od zaključka leta le še nekaj mesecev, je pred nami še vedno obdobje, ki je za naš poslovni uspeh najbolj zanimivo, saj so finančni prilivi v teh mesecih največji.

Proizvodnja napredovala

Poglejmo najprej, kako smo delali v prvih devetih mesecih. Izdelali smo preko 1,5 milijona parov obutve, kar je 11 % več, kot v istem času lani. Poleg tega

je bilo izdelanih še 63770 parov sestavnih delov pancrjev za kooperanta Beneco. S tem je bil devetmesečni plan proizvodnje presežen za 11,7 %.

Proizvodnja po vrstah obutve v devetmesečju 1985

Vrsta obutve	Količina		Vrednost	
	1985	Ind	1985	Ind
Smučarska obutev	140.667	85	538.052	115
Gojzer šivana	—	—	—	—
Planinski lepljeni	20.845	155	102.695	148
Apreski	108.102	65	195.931	69
Trim	273.729	187	583.131	302
Tekaški	310.143	123	766.327	144
Jean — Janine	22.191	85	64.180	88
Ženski nizki	89.337	39	216.710	55
Ženski visoki	286.970	239	1.067.461	269
Sandale	289.697	113	437.131	164
Skupaj	1.541.681	111	3.971.618	139

S presegom letnega plana in lanskim količin je porasla tudi fizična produktivnost in to kar za 5,2 %. Tako je proizvodnja na zaposlenega na delovni dan porasla na 6,30 para obutve, s povprečnim presegom norm 133,9 % in ob 24.000 nadurah, kar je tudi za 6 % več kot lani v enakem obdobju.

Ugotavljamo, da smo delovni čas izkoriščali nekoliko slabše kot lani, saj je bilo od skupnega števila ur, delovnih ur po učinku 49,6 % (lani 50,4 %).

Povečal se je delež izostankov. Največji je pri praznikih in pri bolezninah nad 30 dni, skupaj s porodniškim dopustom; časkalnih ur je bilo za 8 % več.

Tudi prodaja se je povečala

Količinska prodaja je po vseh prodajnih poteh porasla. Največji je porast pri prodaji na debelo (grosistični prodaji) in izvozu. Tudi s količinsko prodajo v MPM smo zadovoljni, saj je 4 % nad lanske leto v tem obdobju. Analiza plana za letošnje leto kaže na to, da bodo zastavljeni

cilji na področju prodaje doseženi, kar pomeni, da bomo tudi na drugih področjih izpolnili planirane naloge.

V MPM se je količinska prodaja povečala za 4 %, vrednostno pa za 60 %.

Količinska prodaja je bila višja od planirane za 1 %, vrednostno pa za 21 %.

Od skupne prodaje v MPM je bilo prodano 359.004 parov Alpina obutve, kar je 17 % več kot lani v istem času, ostale obutve pa 804.217 parov, kar pa je 1 % manj.

Delež Alpina obutve po količini znaša 30,9 % (lansko devetmesečje 27,4 %).

Vrednost prodane Alpina obutve znaša 1.211 milijonov din in predstavlja 43 % realizacije MPM.

Devize so še vedno meč, ki visi nad nami

Na deviznem področju smo vse leto tekoče pokrivali devizne obveznosti in potrebe po uvoženih materialih. Do konca oktobra smo poslovni banki vrnili tudi dve tretjini dolga v devizah. Devize smo pridobili z lastnim združevanjem in vrnili 656.000 \$, tako ostajamo dolžni še 342.000 \$, katerega planiramo, vrniti do konca leta.

Bolj zaskrbljujoče je, kako bo na deviznem področju do konca letošnjega leta in v prihodnjem letu. Federaciji je zmanjkalo deviz za vračanje kreditov in je zaradi tega od začetka oktobra povečala delež deviz, ki se morajo obvezno odprodati Narodni banki. Tako razpolagamo sedaj le z 42 % od ustvarjenih deviz.

Kako bo z devizami prihodnje leto, je zaenkrat še velika neznanka. Vemo, kakšna je vsebi

(Nadaljevanje na 2. strani)

Z ogrevanjem kar veliko težav

Samo kurivo (mazut) in trdna goriva letno stanejo okoli 55 milijonov (novih) din.

Z ogrevanjem je največ težav prav v prehodnih obdobjih: jeseni v zimo in zime v pomlad. Takrat prihaja do največjih temperaturnih razlik, zlasti med dnevom in nočjo. To je res težko uskladiti, kljub temu, da so naprave že dokaj avtomatizirane.

Zlasti v stari stavbi imamo težave s toplotnimi telesi (radiatorji), ki jih bo treba zamenjati, kar načrtujemo prihodnje leto. V letu 1986 planiramo tudi ureditev prezračevanja v prikrojevalnici v Žireh, za kar so projekti že pripravljeni. Drugje pa kritičnih točk (razen na Colu, kjer ni rezervnega kotla) trenutno ni, kar pa se spreminja z uvajanjem novih načinov dela in organizacijo, tako da nastajajo nove težave.

Morda še nekaj podatkov v zvezi z ogrevanjem. V Žireh zaenkrat ogrevamo le z mazutom, ki nam ga sproti dovajajo, medtem ko v drugih obratih uporabljamo trda goriva.

Samo mazut stane letno okoli 30 milijonov, vsa kurjava pa 55 milijonov dinarjev.

Anton ŽIBERT

Iskrene
čestitke
ob Dnevu
republike!

DOGOVARJAMO SE - DOGOVORILI SMO SE

Poslovno leto se je prevesilo

(Nadaljevanje z 2. strani)

na zakona, ki bo veljala v prihodnjem letu, popolnoma nič pa

ne vemo, kako se bo izvajal, oz. kako hitro bo možno priti do soglasij za uvoz, saj se bodo dodeljevala (odobravala) v Beogradu.

Prodaja po prodajnih poteh v devetmesečju 1985

Prodajna pot	Količina		Vrednost		% iz polnitve let. plana	
	1985	Ind	1985	Ind	kol.	vred.
MPM	1.163.221	104	2.844.677	160	72,7	71,1
Grosist. prod.						
— očiutev	60.716	125	265.785	153	67,5	60,0
— izd. iz plast. in kovine	—	—	17.409	237		
Izvoz	1.154.666	112	3.157.967	265	76,4	76,7
Skupaj	2.378.603	108	6.285.838	200	74,3	73,4

Zaloge pojedjo petino dohodka

Stanje zalog se še vedno slabša, z izjemo v MPM, kjer so uspeli občutno zmanjšati zaloge. Količinsko so za 27 % manjše, vrednostno pa so sicer za 16 % višje, vendar če upoštevamo porast cen, to dejansko pomeni

zmanjševanje zalog. To se vidi tudi pri izboljšanju obrata zalog za 10 %, kar pomeni, da se denar, naložen v zaloge MPM, vrne skozi prodajo 9 dni prej, kot v lanskem letu.

Zaloge

Vrsta zalog	Količina		Vrednost		Mes. obrat	
	Ind	Ind	Ind	Ind	Ind	Ind
Material	—	—	1.102.199	123	0,38	88
Nedokončana	—	—	505.747	156	0,65	89
proizvodnja						
Gotovi proizvodi	287.683	111	484.046	141	0,69	94
Zaloge MPM	404.556	73	1.349.869	116	0,23	110
Skupaj zaloge:	692.239		3.441.861			

Absolutni zneski zalog in s tem tudi indeksi (razen za MPM) so prenizki zaradi prenizke postavljene planskih cen, ki veljajo v letu 1985.

Obrat zalog pri materialu je za 12 % slabši, pri nedokončani proizvodnji za 11 % in ravno tako pri gotovih proizvodih za 6 %, kot v enakem obdobju lani.

Pri analizi zalog je ugotovljeno, da so vse zaloge take, ki jih je možno prodati, oz. so na zalogi takšni materiali, da jih bo možno uporabiti že pri naslednjih kolekcijah; za končne izdelke pa

se planira, da bodo decemberske zaloge enake lanskoletnim in na zalogi ni artiklov, ki ne bi bili primerni za prodajo.

Kljub tem ugotovitvam pa je ravnanje s temi zalozami nesmotno in nedopustno. Danes ob taki ceni kreditov (visoke obresti) povečujemo vezavo denarja v zalozah, ne samo absolutno skozi višje zaloge zaradi porasta cen, ampak tudi relativno, kar se odraža skozi padanje koeficienta obrata zalog. To pomeni daljšanje časa, ko material ali proizvodi ležijo na skladišču.

Z osebnimi dohodki sledimo inflaciji

Pri osebnih dohodkih smo dosegli to, da so indeksi rasti povprečni OD dosegli raven inflacije, v zadnjih mesecih pa jo celo presegajo. Tako lahko trdimo, da smo ustavili padanje realnih OD. Tudi v primerjavi s panogo v celoti so naši OD nekje na ravni, kot so bili prejšnja leta. Medtem, ko ugotavljamo padanje naših povprečnih neto OD z OD v delovnih organizacijah v občini in republiki.

Vendar planiramo tudi to zastojanje nadoknaditi do konca

leta. Glede na sezonski značaj naše prodaje, temu sledi tudi poslovni uspeh Alpine, dejansko obstoji možnost nadoknaditi zastojanje OD ob koncu leta. Obseg tega pa bo narekoval poslovni rezultat obrata treh mesecev kot odraz dela v celem letu.

Koliko pa smo z našim delom zaslužili

Povprečni neto OD za redno delo v devetmesečju 1985

TOZD	Devetm. 1985	Devetm. 1984	Ind
Proizvodnja	37.949	21.774	174
Prodaja	41.172	22.772	181
— MPM	40.719	22.250	183
— ostali del	52.873	25.613	206
DSSS	41.949	23.716	177
DO Alpina	39.037	22.175	176

Celotni prihodek in njegova delitev v devetmesečju

Element	TOZD	DO Alpina	Ind
CELOTNI PRIHODEK		8.066.822.311	—
Amort. po predp. st.		111.135.972	154
Amort. nad predp. st.		20.872.143	—
Obresti (razen obresti za kredite za OS)		349.911.755	—
Skupaj porabljen sred.		6.474.611.663	—
DOHODEK		1.592.210.648	160
Del za DSSS		194.806.592	242
Obresti za kredite za osnovna sredstva		7.692.819	—
Obveznosti za skup. por.		148.705.620	212
Obveznosti za spl. por.		23.306.052	145
Ostale obv. iz dohodka		74.889.266	147
ČISTI DOHODEK		1.142.810.299	178
Del za OD		875.194.777	184
Del za rezervni sklad		58.111.661	155
Del za skupno porabo		55.889.151	183
— stanovanjski del		43.293.558	175
— splošni del		12.595.593	217
Del za poslovni sklad		153.614.710	156
Skupaj akumulacija		232.598.514	158

(Nadaljevanje na 3. strani)

Pred 40 leti

Ob zaključku objavljanja spominov o ustanavljanju naše delovne organizacije je prvi direktor Vinko Govekar še povedal:

Ni šlo vse gladko

»Napredovali bi še hitreje, če ne bi bilo med nami tudi nekaj ljudi, ki so delali zase ali predvsem težili k uresničevanju ožjih ciljev skupine, kar je preraslo celo v prisvajanje skupnega imetja.

To je izhajalo še iz preteklosti in nekdanjih navad posameznikov.

Pogosto sem bil v dvomih, kako naj se teh pojavov lotim.

Ali naj za ceno razkrinkovanj dejanj posameznikov ogrozimo komaj rojeno zadrugo, kjer smo šele iskali prave oblike dela.

Zavedati se moramo, da je bilo to v letih 1945, 1946, 1947, ko starega ni bilo več (ostale pa so navade in odnosi), novo pa se tudi še ni uveljavilo. Celo predstavniki direktij, ki so za te pojave vedeli, niso ukrepali ničesar predstavniki sindikata znotraj zadruge, ki sem jih prav tako obvestil, so le nemo sprejeli informacijo, kaj se dogaja.

Seveda bi lahko z denarjem, ki je tako deloma »odtekalo«, hi-

treje nakupili potrebne stroje in opremo.

Tako smo se večinoma oprli na stare stroje, ki smo jih dobili po žirovskih delavnicah in z drugih, kar smo, preselili tudi v novo tovarno. Tu je že bil uveden planski sistem dela, z ustrezno organizacijo in pripravo spretno dokumentacijo.

Kar zadeva samo organizacijo je bilo, poleg personalnega referenta, organizirano tudi računovodstvo in obratno knjigovodstvo. Snovala se je komercialna, počasi pa se je izoblikovala tudi tehnična služba.

Kadrov, posebno šolanih, ni bilo; še dobro, da je bilo toliko kvalificiranih delavcev, ki so predstavljali jedro kolektiva.

Pomanjkljivosti, o katerih sem govoril, so pa predvsem izvirale iz stare miselnosti.

Sicer pa smo se vsi skupaj učili. Pogosto sem poudarjal: tu imamo Ameriko, le odkriti jo moramo — in to s poštenim delom.

DOGOVARJAMO SE - DOGOVORILI SMO SE

v zadnje četrletje

Finančni rezultat za devetmesečje se, glede na sistem obračuna in evidenc in v primerjavi z prejšnjimi leti giblje v pričakovanih okvirih. Dosežena akumulacija znaša 23 starih milijard

din. Za vse leto smo z letnim planom postavili za cilj 85 milijard din akumulacije, kar bo težko doseči, predvsem zaradi izrednih stroškov, s katerimi v začetku leta nismo računali.

Kje torej smo, kaj se nam obeta

V analizi finančnega položaja Alpine na osnovi letošnjih in lanskih podatkov poslovanja v prvih devetih mesecih ugotovljamo, da smo v tem obdobju uspeli zaustaviti padanje vse večje odvisnosti od tujega kapitala, kar se kaže v tem, da smo lani (30.9.) pokrivali 44,5 % celotnega premoženja Alpine, letos pa ga pokrivamo 48,2 % z lastnimi viri sredstev. Po tozdih je slika drugačna; pri TOZD Proizvodnja je stopnja pokrivanja še v upadanju in sicer z 48,8 % je padla na 45,6 %, medtem ko se je v TOZD Prodaja delež lastnih sredstev povečal s 35,4 % na 51,8 %.

Delež osnovnih sredstev v vseh sredstvih se zmanjšuje, kar je posledica prekomerne rasti obratnih sredstev (zalog), na

področju investiranja pa delamo zmerne korake.

Pri ugotavljanju investicijske sposobnosti skozi rezultate poslovanja ugotovljamo poslabšanje situacije. Zaradi povečanja vseh vrst zalog ustvarjena akumulacija ne zagotavlja pritoka zadostne višine denarnih sredstev za pokrivanje izdatkov za investicije in financiranje dodatnih zalog. Manjko teh sredstev pokrivamo z dodatnim zadolževanjem, oz. najemanjem novih kreditov.

Ob koncu septembra je obseg kreditov porastel, vendar ne toliko, da bi povzročal še nadaljnje padanje pokrivanja vseh sredstev z lastnimi viri sredstev, vendar to zadolževanje povzroča tako velike stroške, da bi o njih morali pričeti skrbeti vsi.

Naj vendar že koga boli glava — ali vsaj žep

Posledica porasta absolutnega obsega kreditov in dviga obrestnih mer za skoraj 100 % je porast zneska plačanih obresti s 121 milijona novih din (lani

30,9), na 357 mio din (letos). Tako je delež neto obresti v doseženem dohodku porastel z 12,9 % (lani), na 20,4 % v letošnjem letu.

In čisto na koncu — obresti so prav tako važne kot količina in kakovost

Sklepna ugotovitev ob analizi finančnega položaja bi bila ta, da bo potrebno takoj upoštevati; kot enakovredno postavko kvaliteti in količini proizvodnje ter prodaje, tudi obresti, kot posledico ne ravno preveč dobrega gospodarjenja z našim premoženjem. Vprašajmo se, koliko bi morali delati v celotni verigi proizvodnje, da bi dosegli 60 starih milijard akumulacije, to pa je na drugi strani ocenjeni znesek, ki ga bomo plačali za obresti. V zahodnih strokovnih krogih velja, da rentabilnost lastnega kapitala z rastočo zadolžitvijo raste, dokler prigrisnjeni dobiček presega kreditne obresti. V Alpini pa bo, če se bo dinamika rasti plačanih obresti v letu 1986 še nada-

ljevala, že dosegla ali pa preseгла znesek akumulacije, kar pomeni v nadaljevanju padanje rentabilnosti in s tem uspešnosti v poslovanju.

Po količinskih rezultatih smo v letošnjem letu do sedaj dobro delali, tako tudi finančni rezultati ob koncu leta ne bi smeli izostati.

Poslovno leto se izteka, vendar je še vedno čas, da z dobrim delom izboljšamo ali prispevamo k boljšemu rezultatu. Ob tem pa ne smemo vse skupaj pozabiti in moramo delati na vseh področjih dolgoročno, ker nas bo večina odvisna še dolgo let od uspešnega dela in poslovanja celotnega našega kolektiva.

Franci MLINAR

Ob rob sklepov delavskih svetov

Delavski svet TOZD Proizvodnja je razpravljal o osnutku sprememb pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo in sprejel sklep, da se osnutek posreduje v javno razpravo. V javno razpravo pa predlaga tudi osnutek sprememb pravilnika za uveljavljanje z delom pridobljene delovne zmožnosti, osnutek novega samoupravnega sporazuma o inovacijah in osnutek sprememb samoupravnega sporazuma o reševanju stanovanjskih potreb delavcev.

Potrnil je predlog sprememb statuta TOZD Proizvodnja in ga predlagal v dokončen sprejem na referendumu.

Poleg tega pa je še potrdil sklepe razpisne komisije in razpisal prosta dela in naloge: vodja linije proizvodnje lahke obutve, vodenje linije v proizvodnji športne obutve, vodenje spremljajočih dejavnosti, vodenje orodjarn, vodenje izdelovalnice zgornjih delov Gorenja vas, za dobo 4 let.

Sprejel je tolmačenja glede bolniškega dopusta in skrbništva pogreba, po katerem se moramo v DO enotno ravnati.

Odobri se ponudba stečajnega upravitelja DO Remont — v stečaju, da pokrije obveznost do Alpine, TOZD Proizvodnja po odobrenem kreditu v višini din 450.000.— in obrestih din 56.708.— s traktorjem IMT 558.

V primeru, da bo sodišče v stečajnem postopku, kjer imamo terjatev prijavljeno, odločilo drugače, se ravna po sklepu sodišča. Traktor IMT 558, ki je prirejen tudi za teptanje snega, se da v zimskih mesecih v upravljanje Smučarskemu klubu Alpina, ki ga uporablja za teptanje smučarskih prog.

Neizterjani del terjatve do DO Remont se knjiži na izredne izdatke. Znesek neizterjane terjatve se ugotovi na osnovi uradne ocene vrednosti traktorja s strani uradnega canilca, ki se izvrši po cenah ob prevzemu traktorja.

Za gradnjo obrata šivalnice v Šentjoštu se zaradi podražitev in delno povečanega obsega del odobrijo dodatna finančna sredstva v višini 7.810.000.— din.

Odobri se nabava paletnega vozička (viličarja) za prekladanje strojev in sredstva za nabo vo v višini 1.171.000.—din.

(Nadaljevanje na 4. strani)

DOGOVARJAMO SE - DOGOVORILI SMO SE

Predpogoj za spremembe so ljudje

Niz težav ostaja: zaloge, slaba kakovost, stroški, ki nastajajo zaradi organizacijskih slabosti, neustrezne kadrovske zasedbe, slabe motivacije...

Po večletnem načrtnem pogovarjanju in spremljanju razmer sem spoznal, da rešitev vprašanj, ki nas že dolgo tarejo, ni toliko v novih pravilnikih, sporazumih...

(Del teh ugotovitev je bilo tudi sprti objavljene). Ugotovitve

kažejo, da vsaj v večji meri vplivajo na spremembe ljudje, ki svoje delo znajo, dobro opravljajo, vidijo kjer so še pomanjkljivosti — in kar morda iz vsega tega izhaja — ki svoje delo radi opravljajo — pa ne zaradi dobre plače...

Trenutno opravlja v Alpini pripravništvo 30 pripravnikov, ki so končali različne šole — od dveletne do fakultete. Vsak teden se zberejo in obravnavajo eno izmed vprašanj s področja poslovanja, organizacije, tehnologije, kadrovanja in samoupravljanja.

Smoter teh srečanj je pripravnike seznaniti z delovno organizacijo in tovarno, ki je sestavni del strokovnega izpita.

(Nadaljevanje s 3. strani)

Delavski svet TOZD Prodaja je prav tako razpisal javno razpravo za samoupravne akte, poleg tega pa je obravnaval in sprejel smernice za pripravo srednjeročnega plana, potrdil sklep, da se sprejme samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev med Alpino Žiri TOZD Prodaja in Zdravstvenim domom Škofja Loka po katerem se iz poslovnih sredstev TOZD Prodaja nakaže 19.800.— din za nakup medicinske opreme. Obravnaval je poročilo o nakupih stanovanj za delavce TOZD Prodaja, prevzel je obveznosti za odplačilo stanovanjskega kredita po dveh posojilnih pogodbah v znesku 8.884.— din in obresti do vplačila, katerih zaradi smrti ni poravnal Plevnjak Stjepan. Odobril je tudi sredstva za potrebe po osnovnih sredstvih v prodajalnah: Žiri, Sisak, Zemun, Varaždin, Split, in Zenica.

Delavski svet DSSS je poleg sklepov, ki sta jih sprejela že delavska sveta TOZD potrdil še spremembe in dopolnitve razvida del oz. nalog ter analitičnih ocen, sprejel sklep o podražitvi kosil in sicer velja nova cena 350.— din od 1. 11. 1985 dalje in odobril nakup nekaterih osnovnih sredstev za potrebe DSSS:

Delavska sveta TOZD in DS DSSS sta sprejela še naslednja sklepa:

— Odobri se valorizacija bolniških izostankov in sicer od 1. 7. 1985 dalje;

— Pri izračunu dodatkov, katerih osnova za izračun je urna postavka, se upošteva tudi koeficient uspešnosti delovne organizacije, v kolikor je ta večji od 1. Sklep velja od 1. 8. 1985 dalje.

Delavski svet Delovne organizacije pa je sprejel Predlog sprememb Statuta DO, Samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD in DSSS in predlog sprememb samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v DO, ki se spreminjajo zaradi reorganizacije in se predlagajo v sprejem na referendumu. Sprejel pa je spremembe Pravilnika o delih in nalogah na katerih se opravlja zunanjetrgovinski promet.

Odobril je nakup video opreme, ki se bo uporabljala za predstavitve izdelkov in tovarne na sejnih doma in v tujini in ob obiskih poslovnih partnerjev, novinarjev in ostalih gostov v tovarni.

Sprejel je pobudo delavca iz montaže, da se prouči možnost uvedbe samokontrole in vključiti v sistem nagrajevanja.

Službo za nagrajevanje in vodstvo TOZD Proizvodnja se zadalži, da pripravijo ustrezen predlog in ga posredujejo v javno razpravo.

Predlagajo, da bi v primerih, ko se spreminjajo nekateri členi iz samoupravnega akta, vedno v gradivu napisali najprej stari in nato spremenjeni člen.

A. K.

Doseči to stanje pa ni moč ne enostavno, še manj pa ne čez noč. Prav zato mora vse delo temeljiti na kvalitetnih usmeritvah, izhajajoč iz analize pomanjkljivosti. To velja tako za kazalce razvoja tehnologije in organizacije, poslovnih usmeritev po tržiščih in ekonomskih ciljih, ki jih moramo zastaviti. Prav zanimiv je primer ene izmed sorodnih delovnih organizacij, kjer so si zastavili cilj: v petih letih za 20 % povečati produktivnost. Kaj vse bo treba napraviti, da bodo to dosegli, sami sigurno vedo... Sodim namreč, da je naše načrtovanje preveč na takomenovanih danostih (izkušnjah, podatkih itd.), čemur običajno nekateri pravijo realno planiranje, je pa v resnici stopicanje na mestu. Vprašati bi se morali, kaj hočemo, kaj imamo, kaj nimamo, in prvo izkoristiti, drugo pa doseči za vsako ceno. Pri tem gre lahko za znanje, kapital, organizacijske rezerve, itd. To doseči seveda ni lahko: prvič zato, ker nam je v preteklosti manjkala sistematičnost za tako graditev poslovne uspešnosti, drugič zato, ker mnogi nosilci vpliva v delovni organizaciji pravočasno poskrbijo, da se vpliv drugih razblijni ob njihovih argumentih moči; drugič s pasivno obrambo vplivnega območja; to je, da se predlogi čimprej izgubijo v »nerodovito okolico«; tretjič, ker vednost (ali kritičnost) o lastni nesposobnosti pada sorazmerno z manjšo sposobnostjo; in četrtič, zaradi znanih »žirovskih« razlogov se kritiziramo (zlasti javno) šele tedaj, ko smo resno skregani. Torej, prave tovariške, ustvarjalne kritike praktično ni.

Takih pojavov v tovarni ni tako malo; tako prihaja do nesodelovanja sodelavcev.

Rezultat je natanko isti, kot če bi napol blokirali eno kolo pri avtomobilu..., tudi drugi ne morejo hitreje naprej.

VREDNOTE SO RAZLIČNE

Naslednja stvar je kultura dela (smešno kajne) ali natančneje, sila različno vrednotenje vsega, kar se v tovarni dogaja. Namesto, da bi raznolikost izobrazb pripeljala k bolj celoviti obdelavi stvari po nekem timskem principu dela, poskrbimo vsak za svoje okope, ki jih branimo z vsemi sredstvi. Za tak odnos je nemalo kriv tudi naš učnovzgojni proces, ki pa se vendarle lahko podaljšuje v pripravništvo in kjer obstaja realna osnova za poenotenje temeljnih interesov in obogatitve dela z različnostjo znanj.

Ker je razmišljanje take vrste zelo oddaljeno (ali bolje: »veš, to ni tako enostavno«), prihaja do tega, da delavci, ki dela na normi, mora na svoje stroške po-

pravljati napake, ali njegovo slabo delo lahko vsaj ovrednotimo, tja do tržišča, ne moremo pa ovrednotiti niti dobrega strokovnega in organizacijskega dela, kaj šele, da bi ovrednotili slabo delo, ki naredi še veliko več škoda, kot bi lahko dobro opravljeno delo napravilo koristi.

Drobnjakarstvo (nekateri temu upajo reči politika drobnih korakov ali realizem), je pa največkrat stopicanje na mestu, saj »zaradi gozda ne vidimo smreke«.

REZERVE NISO LE V ČIKPAVZAH

Rezerve vidimo tako le z minutami merjenih odmorih, štetju »čikpavz«, oponašanju kave in podobno. Toda, rezerva ni v tem. Dosti več bi prihranili, če bi znali kdaj »pogledati skozi okno«, ne pa da slepo vodimo naprej ustaljeno prakso. Spet bi se rekli, lahko je pisati, težje je reševati. Pa se vprašajte: »Če bi jaz lahko odločal, kaj naj kdo v tovarni dela — ali bi znal ukrepati?« Nenadoma bi bilo, vsaj za to poklicanim, vse jasno!

Spremembe seveda ne moremo pričakovati, dokler bomo vse, ki se jim reče vodilni, praktično metali v en koš, ne glede na njihov prispevek na določenem področju, vse vodstvene v naslednji koš, vse organizatorje spet v tretjega...

Konec koncev se zgodi, da veliko rutinskih opravil tehta ravno toliko, kot zaporedje ustvarjalnega snovanja. To pa je že tisto, kar nas potiska v ozadje turbi v panogi, saj ekonomija hitro pokaže zobe takemu ravnanju.

Pri tem seveda velja, da se tako imenovano ustvarjalno delo le deloma sestoji iz čiste ustvarjalnosti; večina je še vedno rutinskih opravil. Toda zaradi tega manjšega dela je treba imeti izobrazbo pa izkušnje pa jasno glavo...

Zato bi kazalo v tovarni napraviti »inventuro« in odgovoriti na tale vprašanja:

1. katera vprašanja nas tarejo — kdo jim bo kos?
2. katere prednosti imamo, kdo jih bo lahko organiziral?
3. zakaj se težave ponavljajo?
4. kaj kdo v tovarni dela?
5. kaj kdo v delovni organizaciji zna?
6. kaj bi moral znati pa še ne zna?

Če bi poiskali odgovore na ta vprašanja in temu ustrezno ukrepali, bi bilo marsikaj drugače. Seveda pa prav tole zares ni lahko, niti malo.

Toda, kjer prevladuje težnja: kaj ja ne bom novega naredil, pred tem: kako bi se dalo kaj izboljšati, tam ni ne odziva, še manj praktičnega ukrepanja.

Zato tudi ne pričakujem odmevov na to razmišljanje.

Nejko Podobnik

KAKO USTVARJAMO

V Rovtah pogrešajo vodjo

Zares je toliko težav prav zato, ker ni nikogar, ki bi vsak dan skrbel za delo obrata, kjer je sedaj zaposlenih že preko 60 delavcev, je bilo slišati na zboru ob obravnavi devetmesečnega obračuna.

Zbora, katerega so se udeležili tudi sekretar občinskega sveta zveze sindikatov Logatec Rajko Rupnik, predsednik konference OO zveze sindikatov Alpine Jančko Rupnik in seveda vodja linije smučarske obutve Miro Kavčič, ki je tudi razložil rezultate dela in poslovanja v devetih mesecih.

Tu v nekdanji šoli, kjer prostor ni primeren za industrijski obrat, se trudijo delavke, katerih preseg norme je še vedno med najnižjimi. »Ta doseg je še dober, kljub temu, da delavke še niso povsem privajene delu«, je povedala Tončka Poljanšek. »Sicer smo nedoseganje norme (iz upravičenih razlogov) včasih reševali tako, da smo doplačevali minute; to sedaj ne smemo več...«

»Tako nekatere delavke bolj slabo zaslužijo, na kar vpliva tudi to, da smo preveč prepuščeni sami sebi, da je transport še vedno velik problem, saj je delo v nadstropjih za naju, ki pripravljava in vodiva delo, zelo oteženo in ni čudno, da se kdaj katera delavka jezi. Sicer pa je še veliko drugih stvari, ki jih je treba urediti in več če jih dela, več je teh stvari.«

Tako menijo tudi delavke, ki so na zboru glasno zahtevale, da naj nekdo res kot vodja odgovarja za obrat, ki se razvija in se bo še moral.

Kaj bo z nadaljnjo gradnjo obrata, je bilo drugo vprašanje? »Iz leta v leto odlagajo z gradnjo v Rovtah«, so menile delavke. »Najprej so rekli, da mora biti za to tu 80 delavcev, kasneje 120 in sedaj že 200. To ni v redu, saj je vendar bolje, da dogradimo ta obrat, kot da začnemo z gradnjo novega v Šentjoštu«, je bilo čutiti trpko jezo.

Miro Kavčič je povedal, da bo vendarle treba razmišljati o gradnji, če ne sedaj, pa nekoliko pozneje, saj se Rovte že zaradi bližine (in tudi zaledja delavcev) zanimive. Resnici na ljubo pa je treba povedati, da bo v Šentjoštu Alpina vložila srestva le v opremo in stroje, drugih stroškov ne bo...

Tako se je odvijala razprava o delu in poslovanju v Rovtah. V razpravo je posegel tudi sekretar občinskega sveta zveze sindikatov Logatec, ki je predlagal, da bi v Rovtah osnovali osnovno organizacijo zveze sindikatov (namesto sedanje sindikalne skupine). Tako bi bile delavke

V Rovtah so se delavci vneto vključili v razpravo o poslovanju v prvih devetih mesecih, ki jo je vodil Miro Kavčič. Predvsem so opozorili na probleme, na katere naletijo pri svojem delu.

bolj povezane s sindikalno organizacijo v občini, kjer živijo, na drugi strani pa bolj tudi z vodstvom sindikata v delovni organizaciji, kjer bi lahko bolje uveljavili interese obrata.

Obrat Rovte ima samostojno delegacijo tudi v zboru združenega dela v občinski skupščini Logatec. To dejstvo bi moralo priti bolj do izraza, kar velja tudi za združeno delegacijo SIS.

Sekretar občinskega sveta je hkrati opozoril, da se člani delegacije slabo udeležujejo sej. »Saj bi se, pa je toliko težav, delo doma, otroci, stroški in ne nazadnje, težko je iti s 'šihla' nas sejo«, so v en glas povedale delavke.

Toda, vendarle velja, da bo treba dolžnosti opravljati vsestransko. Zagotoviti tekoče delo in vodenje obrata, da bo zaslužek lahko dober, na drugi strani pa tudi odgovoren odnos do vsega, kar prinaša delo v industrijskem obratu, v kar sodijo tudi samoupravljalne dolžnosti znotraj in zunaj delovne organizacije.

Kot je čutiti iz zavzete razprave, volje za to v Rovtah ne manjka.

N. P.

V šivalnici urejeno prezračevanje

Bohinjska firma FILBO je v začetku tega meseca uredila prezračevanje in odplinjevanje v naši šivalnici, kar naj bi omogočilo boljše delovne pogoje, odpravilo prepihe, itd.

Peter Mlinar je o tej investiciji povedal: »Po prvotni pogodbi bi morale biti stvari urejene že od 15. septembra. Potem pa je z dobavo klimatov (dogrelnikov zraka) najprej mudil IMP, kasneje pa z deli še Filbo s svojimi kooperanti, saj se je montaža vlekla več kot tri tedne.«

Za Šentjošt blizu 50 milijonov

V STISKI ZA IZDELAVO GORNJIH DELOV ALPINA IŠČE ČIM BOLJŠE REŠITVE

Vemo, da gornje dele delajo za nas tudi kooperanti. To je na eni strani ugodno, ker ni treba toliko investirati, na drugi strani pa je to povezano z nekaterimi težavami in tudi stroški.

Zaradi tega smo se odločili za gradnjo obrata v Šentjoštu, kjer bo občina Vič-Rudnik krila stroške izdelave projektov, krajevna skupnost in krajanje Šentjošta pa bodo prispevali v materialu in prostovoljnem delu okoli 6 milijonov din. Celotna investicija bo stala 48,7 milijona din.

Gradilo bo Obrtno gradbeno podjetje Trnovo, ki naj bi končalo z delom 30. junija prihodnje leto. Alpina bo celotno ceno investicije plačala vnaprej, tako da dodatnih stroškov ne bi smelo biti.

Rajko ŠUBIC

SPET DOBRE VESTI IZ TRAVNIKA

Po lokalnem časopisu smo povzeli, da so v Travniku spet nagrajevali najlepše urejene prodajalne. Tako je naša prodajalna dobila drugo nagrado za urejenost izložbe.

Čestitamo!

NA TEMO: RAZMIŠLJAMO O PRIHODNOSTI

Razgovor, v katerem so sodelovali: Janez Kosmač, Emil Govekar in Vinko Markelj, sta vodila Nejo Podobnik in Tatjana Mohorič, zapiske pa je uredila Anuška Kavčič.

Delo-življenje:

Prostorsko planiranje je pomembna sestavina plana. Na kaj bomo morali računati v prihodnjih petih letih?

Janez KOSMAČ:

Ko govorimo o prostorskem planiranju, govorimo o osnovni problematiki vseh dejavnosti in funkcij na nekem področju — v tem primeru v naši krajevni skupnosti, zato bi v nekaj točkah strnil dejavnosti, ki naj bi jih prostorski plan obravnaval.

Osnova vsega je urbanistična dokumentacija, ki še ni sprejeta in naj bi jo sprejeli v letu 1986. To pripravlja za našo krajevno skupnost Projektivni atelje Idrija. Sprejem urbanistične dokumentacije se je zavlekel predvsem zaradi interventnega zakona o kmetijskih zemljiščih, saj je bilo potrebno vso dokumentacijo uskladiti s tem zakonom.

Dejavnosti, ki jih obravnava ta dokument pa lahko razdelimo na:

— **problematiko stanovanjske izgradnje**, ki predvideva izgradnjo soseske S7, to je področje za Jakobom Freljom in S8 — področje ob Jezernici. Tu gre za družbeno usmerjeno gradnjo.

Individualna gradnja:

Za to je po planu namenjen prostor v Novi vasi (ob cesti), v Rakulku (predvsem zgornji del, ki je že precej pozidan), Selo (Brdo). Nekaj gradenj pa bo možnih tudi po okoliških vaseh (Goropeke, Breznica, Ledinica...). Seveda bo gradnja možna tudi v »plombah« v centru, kjer pa je področje opredeljeno že z zazidalnim načrtom.

Naslednja veja je **industrija**, kjer smo se v Žireh že dogovorili, da jo bomo razvijali v industrijski coni, ki naj bi se širila južno oz. zahodno od obstoječe industrijske ceste med Rakulkom in Račevo ter Soro.

Ta cona sega deloma tudi v center Žirov, z že obstoječo industrijo. Da bi vse to lahko funkcioniralo, je ena zelo pomembnih zadev energetika. Tako se v naslednjem srednjeročnem obdobju načrtuje izgradnja centralne toplotarne, ki bo v okviru industrijske cone ter kabelska povezava med industrijsko cono in razdelilno transformatorsko postajo.

Naslednja stvar je **kanalizacija**, ki pa ne zadeva toliko urbanističnega načrta, temveč sodi v naše krajevne plane. V preteklih petih letih smo v tem pogledu uredili večji del naselja, sedaj pa predvidevamo izgradnjo kanalizacije v starih Žireh, kjer bodo z regulacijo Sore dani pogoji za projektiranje take ureditve.

Na področju **komunale** je pomembno vprašanje, ki ga bomo morali rešiti — **vodovodno omrežje**. Žirovsko omrežje je že precej obremenjeno, zato bo treba iskati nove vire. Delne raziskave so že opravljene; se pa nadaljujejo. Raziskani so bili viri pri Mlinarju v Novi vasi, Pod Klanom še z eno vrtino, (kjer raziskave še tečejo), možnosti daje tudi izvir ob Sori za šolo, na levem bregu Sore pri Muhovcu in na travniku pri ledinskem mostu. Trenutno je že v pripravi gradnja vodnjaka pri Mlinarju. S tem vodnjakom bi za sedemkrat povečali trenutne možnosti in s tem bi bila preskrba in tudi kakovost vode precej boljša.

Vinko MARKELJ:

Vsekakor bi morali v prvi vrsti skrbeti za vzdrževanje obstoječih komunalnih objektov, kamor spada tudi vodovod. S samoupravno interesno skupnostjo, ki za to skrbi v občini, bi morali težave reševati skupaj.

Janez KOSMAČ:

Po temeljnih plana Občinske samoupravne komunalne interesne skupnosti (OSKIS) se predvideva, da bi vse večje vaskove, ki so že na področju KS Žiri, prevzel v upravljanje izvajalec, to je Tehnik, TOZD Komunala Škofja Loka.

Delo-Življenje:

Kako ocenjujete plan v pogledu izvršenih investicij; vemo da smo zgradili nekaj, kar ni bilo v planu, marsikaj, kar je bilo v planu, nismo izvršili.

Janez KOSMAČ:

Lahko rečem, da plan ni neka dokončna zadeva. V takšnem, dokaj dolgem obdobju nastopajo določene potrebe, te pa odpirajo nove možnosti. Dejstvo je, da se je npr. za vodovod Goropeke pokazala možnost, zato smo ga uvrstili v plan in zgradili. Prav tako je bilo z gradnjo ceste na Breznico, saj vse to lahko štejejo za veliko pridobitev kraja, čeprav obojega prvotno ni bilo v planu.

Delo-življenje:

Prav gotovo ljudi ne motijo takšne investicije, moti pa jih, ko se »na vrat, na nos« asfaltirajo nekatere ceste, ne da bi bila zadeva dogovorjena ali planirana. Tak način postavlja krajane v različen položaj.

Vinko MARKELJ:

»Stranskih vrat« v srednjeročnem planu praviloma ne bi smelo biti, razen v primeru elementarnih nesreč, kar pa smo že tudi zapisali.

Menim, da je prav, da so se te investicije izvršile, vendar to so »stranska vrata«, kar drugim krajanom vlija nezaupanje v dogovore, saj so na ta način razvrednoteni. To je forumsko odločanje; tu ni več samouprave krajevne skupnosti; ni pravilno, da o stomilijonskih investicijah odločajo posamezniki. Seveda lahko napravimo tudi izjeme, vendar v takih primerih obstaja možnost in pravila, kako plane dopolniti in popraviti.

Tu bi omenil še ceste, ki so v planih občinske skupnosti za ce-

ste in jih ta dokument opredeljuje: cesta Trebija-Žiri je prav gotovo na prvem mestu, nato pa so tu še ureditve že obstoječih cest: Žiri-Goropeke, Žiri-občinska meja (proti Osojnici), Nova vas-Ledinica (3 km), cesta Žiri Mrzli vrh pa ima v planih občinska komunalna skupnost.

Janez KOSMAČ:

Za potrebe športa in rekreacije je prostorsko opredeljeno v planih področje Maršaka za letno rekreacijsko cono, področje Goropek z Račevo pa za zimsko rekreacijo. Hkrati je to tudi vodovodni rezervat, to pa tudi pomeni, da tu ne bo nikakršne druge gradnje.

Možni viri za financiranje vsega tega so: samoupravne interesne skupnosti za tiste stvari, ki so v občinskih planih; ko pa govorimo o krajevnih problemih, je to prispevek delovnih organizacij iz skupne potrebe — po samoupravnem sporazumu o svobodni menjavi dela (kjer pa se predvidevajo določene spremembe, vendar še računamo nanj). Ostanemo še možni samopriskveki (krajevni, občinski), o čemer pa bodo še tekale razprave.

Delo-življenje:

Kdaj pa se predvideva, da bo urbanistična dokumentacija predstavljena krajanom in na kakšen način?

Emil GOVEKAR:

Ta mesec naj bi bila o tem organizirana javna razprava, ki bo tekla do decembra, dosedaj so strokovne komisije obdelale posamezna področja, kasneje pa bodo to obravnavali tudi zbori občanov po vaseh in naseljih.

Tu sedaj obravnavamo dve plati. Ena plat je kmetijstvo, druga pa gradbeništvo. Kmetijski vztrajamo na tem, da naj se zazidajo tista zemljišča znotraj Žirov, ki so že načeta in naj ne namenimo novih kompleksov zunaj naselij.

Vinko MARKELJ:

O vsem tem bo potrebno dobro seznaniti ljudi in organizirati razprave po vaseh, na primer za Selo, in da se prostorsko obdela to področje.

Delo-življenje:

Kaj nas bo torej najbolj zanimalo v krajevni skupnosti: kam bomo usmerjali denar?

Vinko MARKELJ:

Če ostanemo pri razpravi, kako priti do sredstev, kot smo jih imeli v tem obdobju (brez krajevnega samopriskveka), razpolagamo s približno 30 stari milijardami dinarjev sredstev. Če pa bi imeli še krajevni samopriskvek, bi lahko računali na približno 40 milijard. Vendar se bomo morali za ta sredstva najprej dogovoriti, šele potem jih bomo lahko namenili za posamezne potrebe. Govori se o republiškem samopriskveku za ce-

ste; za elektriko (menice), na drugi strani pa vidimo delavca proizvajalca, s stalno nižjim življenjskim standardom, ki takih obremenitev gotovo ne bo mogel sprejeti.

Če danes razmišljamo o prihodnosti, je prva naloga, da organiziramo samoupravo v krajevni skupnosti in združenem delu in utrdimo delegatski sistem; to je bistvo. Kajti, če bomo napredovali na tem področju, bomo tudi na področju industrije, obrti, komunalnega gospodarstva; vse to bo vplivalo tudi na povečanje družbenega in osebnega standarda in zadovoljstvo v kraju samem.

Če pa govorimo o novem srednjeročnem planu krajevnih skupnosti, je potrebno najprej narediti skupni sredstev in šele nato lahko razmišljamo, kam jih bomo usmerili, toda le ob odločitvah krajanov samih.

Po mojem osebnem mišljenju je potem na prvem mestu vzdrževanje vseh vrst obstoječih komunalnih objektov, nato sledi izvedba neizvršenih programov iz prejšnjega obdobja (pločniki in kanalizacija na področju starih Zirov), nato pa modernizacija že obstoječega cestnega omrežja. Mislim, da bi večina krajanov bila za te investicije.

Zato bi morali sklicati nek sestanek, na katerem bi bili prisotni predstavniki DPO iz delovnih organizacij in KS, kjer bi se o vsem tem dogovorili, prav tako pa tudi o načinu financiranja.

Delo-življenje:

Kako v to vključiti v večji meri delovne organizacije, ker morajo biti odločitve o tem tudi sestavni del srednjeročnih planov delovnih organizacij? Človek dela v delovni organizaciji zato, da bo tudi v krajevni skupnosti lepo živel in da bo tudi družbeni standard višji.

Janez KOSMAČ:

Dejstvo je, da so vsi delavci v popoldanskem času krajani in uživajo sadove dopoldanskega dela; dosedaj je bilo to sodelovanje z delovnimi organizacijami in načinu financiranja dejavnosti KS zelo dobro in menim, da bi se morali imeti podobne oblike.

Vinko MARKELJ:

Seveda je sredstva treba pravilno razdeliti in smotno obratovati in jih še oplemenititi z delom in na druge načine.

Delo-življenje:

Kakšni so pogoji za razvoj kmetijske proizvodnje v naši krajevni skupnosti?

Emil GOVEKAR:

Pogoji za kmetovanje na našem področju niso najboljši. To pa zaradi hribovitih terenov, kjer ni možna vsestranska strojna obdelava; tu so tudi zamočvirjena področja vzdolž Sore in velika razdrobljenost zemljišč v ravninskem področju. V hribovitih področjih so kmetije bolj strnjene in je teh problemov manj. Sicer pa je v krajevni skupnosti samo še 5 % čistih kmetijskih proizvajalcev, precej pa je pol-

kmetov, ki se preživljajo predvsem z delom v tovarni in jim je kmetijstvo dopolnilno delo in pomeni njihov delež nek presežek tržne proizvodnje.

Prav zaradi tega predvidevamo v srednjeročnem planu varovanje kmetijskih zemljišč, da bi pozidali le že okrnjene površine in da bi za nadomestitev zazidanih dobili nove površine, da bi kmetijsko proizvodnjo lahko povečali. Predvidevamo tudi pravo zemljo za obdelavo (agromelioracije) v Goropekah, Opalah, Izgorjah in še nekaterih področjih. Na Zirovskem vrhu je preoranih in usposobljenih za intenzivnejšo rabo in večjo proizvodnjo že precej zemljišč. Predvidevamo tudi priprave zemljišč za obdelavo z ureditvijo vode, namakanja in podobno (hidromelioracije) na območju Zirov — ob regulaciji Sore, kar je osnova za hidromelioracije. Načrtujemo tudi zaokrožitve (komasacije) ravninskih površin in v zvezi s tem bo potrebno še veliko dogovorov. Ti predlogi so pripravljeni in predloženi kmetijsko-zemljiški skupnosti.

Kar zadeva hidromelioracije računamo, da se bomo vključili v republiški program, kjer naj bi se zagotovilo 80 % potrebnih finančnih sredstev; tudi pri agromelioracijah računamo na republiška sredstva in seveda na sredstva kmetijske zemljiške skupnosti, kajti to so dokaj velika vlaganja.

Tako računamo, da bi površine s temi izboljšavami obdelovali veliko bolj intenzivno in proizvodnja bo na ta način lahko še enkrat večja, kot je sedaj, čeprav že sedaj ni majhna, saj krajani veliko pridelajo zase, nekaj pa seveda odkupi tudi zadruga.

Kmetijska zadruga je začela na zirovskem področju uvajati tudi pašni sistem; tako imamo tri pašno-košne skupnosti; in sicer na Lednici, v Brekovcah in v Opalah. V pašno-košni sistem se bodo usmerile tudi posamezne kmetije na individualnih pašnikih, kar je vsekakor zelo primerno za naše področje. Glavna panoga bo še vedno živinoreja in pridelava mesa in mleka.

Delo-življenje:

Kaj bi torej veljalo svetovati?

Vinko MARKELJ:

Mislim, da planiranje v krajevni skupnosti še ni zaživelo; kaj je temu vzrok, ne vemo. To bi morali popraviti.

Treba bo doseči tudi večjo koordinacijo med delegacijami SIS za posamezna področja in komisijami pri krajevni skupnosti, ker gre v bistvu za ista vprašanja.

Tam, kjer je zanimiva interesna skupnost, na primer OSKIS; je tudi interes večji, kajti tu so vsakodnevni problemi, s katerimi se krajani srečujejo.

Mogoče bo sistem bolje zaživel po napovedanih spremembah političnega sistema na področju volitev.

Torej, preidimo od besed — do dejanj!

Janez KOSMAČ:

Dodal bi še, da bi vse to, o čemer smo govorili, morali organizirano vključiti v srednjeročni plan, kajti veliko stvari je potrebnih, še več je seveda želja; vse skupaj pa bi bilo najprej potrebno uskladiti s finančnimi viri, da bi od tega, kar bomo zgradili čez nekaj časa, tudi vsi nekaj imeli.

Trenutno kasnimo s pripravo programov za sestavo srednjeročnega plana in nujno je, da se

najprej zmenimo, kaj bi radi, kajti sredstev za vse ne bo.

Namesto zaključka.

Kot je videti, vemo kaj nas čaka. Tudi vemo, kako se stvari lotiti. Pri tem pa nas ovirajo plovci različnih podjetniških interesov ali interesov skupin vseh vrst. Zato velja dogovorom na rob reči le to: pomislimo, kaj nas tare in kaj nas bo še, potem se zmenimo, kako te stvari po vrsti reševati. Čeprav bomo morali še veliko vlagati, cena ne bo tako visoka, če bodo stvari v načrtovanem času tudi res urejene.

Prodajalna Škofja Loka II prenovljena

Spominska fotografija ob otvoritvi prenovljene prodajalne v Škofji Loki

»Prodajalne gotovo še ne bi obnavljali, če nas v to ne bi prisilile nemogoče klimatske razmere; pozimi izreden mraz — poleti neznosna vročina,« je povedal direktor TOZD Prodaja Ivan Capuder. »Adaptacija letos ni bila predvidena, vendar smo morali v najkrajšem času, še pred zimo, izolirati prodajalno, saj bi nam v nasprotnem primeru inšpektorji lokal celo zaprli.

Oprema sicer še ni bila tako stara, vendar smo izkoristili

priliko, da prodajalno uredimo bolj funkcionalno — znižali smo strop in uredili večji in preglednejši skladišni prostor.

Omenim pa naj veliko pridobitev, saj bo prodajalna odslej, poleg kompletne ponudbe obutve in galanterije, prodajala tudi športno opremo. S tem se bo tudi promet precej povečal. Celotna investicija okrog 400 milijonov starih din, se bo tako še bolj splačala.

(Nadaljevanje na 8. strani)

KAKO USTVARJAMO

Prvi obiskovalci v prenovljeni prodajalni v Škofji Loki je manjkalo le odločnosti — in izbrano obutev bi dobila zastoj.

Prodajalna Škofja Loka II

(Nadaljevanje z 8. strani)

Poslovodja Janez Kavčič je dodal, da so vsa predvidena dela potekala po načrtu, nekaj težav je bilo le z dobavo opreme. Prodajalna pa je bila zaprta le 14 dni, torej je bilo zgubljen malo prodajnih dni.

»Prav gotovo smo s prenovitvijo veliko pridobili,« je zatrdil Janez Kavčič. »Odslej bomo ponudbo lahko razširili s športnim programom in s tem precej povečali promet. Že dosedaj smo bili, poleg obutve, dobro založeni tudi z galanterijo, kar smo dokupovali sproti in na ta način dosegli zelo dober koeficient obračuna zalog — 0,45. Na zalogi imamo še precej obutve po starih cenah, pa tudi druge športne artikule smo uspeli nabaviti še po starih, lanskim cenam in upamo, da bo povpraševanje še naraslo.«

Vodja rajona Iva Sobočan je prenovno ocenila takole: »Računamo, da se bo promet povečal za približno 30% in da bo tu okrog 1 stare milijarde prometa samo s športnim programom, saj bo prodajalna z boljšo ponudbo še zanimivejša za kupce, čeprav je že sedaj delala dobro. Letni plan bo prodajalna letos

zanesljivo presegla, saj smo na račun obnove izgubili le okrog 2,5 milijona, kar bo mogoče do konca leta nadoknaditi. Za drugo leto pa računamo, da bo prodajalna napravila 9 do 10 starih milijard prometa.

Povprašali smo še najstarejšo članico kolektiva, kako je zadovoljna s prenovitvijo in kako je bilo prej.

Anica Simonič: Zelo sem zadovoljna in sedaj bo še lepše delati, saj so se delovni pogoji neprimerno izboljšali. Tudi prej sem rada delala; v kolektivu se lepo razumemo med seboj in skupaj smo lažje premagovali težave, ki so nas pestile.

Prvi kupec v prenovljeni prodajalni je bila Lojzka Pokorn.

»Sem pa res imela krompir« pravi in kar ni mogla verjeti, da so čevlji zastoj; medtem pa kupi še en par za hčer.

»Vedno kupujem v vaši prodajalni, ker so mi modeli všeč in jih lahko nosim. Z nakupom sem vedno zadovoljna.

V prodajalni Škofja Loka II delajo: Francka Draškič, Marija Alič, Milena Klemenčič, Anica Simonič, Sonja Podlogar in poslovodja Janez Kavčič.

Anuška KAVČIČ

Lojzka Pokorn je bila prijetno presenečena, ko ji je direktor TOZD Prodaja poklonil prvi izbrani par čevljev

V Tuzli odprli novo prodajalno

Dne 23. oktobra je bila odprta že 67. prodajalna Alpine, in sicer v Tuzli. Dela v prodajalni so bila končana že v začetku meseca in obutev pripravljena, a se je zataknilo pri dokumentaciji. Poslovodja se je zelo prizadeval in tako nam je uspelo v rekordnem času pridobiti vso potrebno dokumentacijo in soglasja, da smo prodajalno lahko odprli.

Sam lokal je v novem delu Tuzle, kamor se zaradi pogrežanja tal seli celotni stari del mesta, v naselju Senjak. Lokacija je zelo ugodna, saj bodo v kratkem v tem delu mesta zgradili še šolo, vrtec in trgovsko hišo, tako da pričakujemo dober promet v prodajalni. Tudi nekaj prvih dni po otvoritvi je potrdilo naša predvidevanja, da je Tuzla dobro tržišče in da bi morala prodajalna po prometu biti med boljšimi.

Lokal meri 70 m², dodaten skladišni prostor pa smo pridobili z izgradnjo galerije.

V Tuzli so zadovoljni strokovnjaki, prodajalci in kupci

Vsa dela pri opremlitvi je opravila naša skupina za adaptacijo, ki se je, kot že tolikokrat doslej, ponovno izkazala, saj inšpektorji niso imeli nobenih pripomb in so notranjo ureditev pohvalili, dodatno so zahtevali le vgraditev še enega ventilatorja za zračenje.

Za sam lokal smo odšteli 4,6 milijone din, vsa notranja oprema in dela (obračun še ni dokončan) bodo predvidoma 3 do 4 milijone din, tako da skupna vrednost investicije ni velika, posebno še, če bo promet tak, kot ga pričakujemo.

Prodajalno je odprl direktor TOZD Prodaja Ivan Capuder. Prisostvovali so še: sanitarni inšpektor, tržni inšpektor, inšpektor za zaščito pri delu, inšpektor za protipožarno zaščito, osebje prodajalne Osijek in Vukovar, referent za investicije, vodja rajona III, poslovodja prodajalne Osijek in Vukovar ter delavec Rudnika Soda so iz Tuzle, ki je za otvoritev sestavil pesem, ki jo objavljamo v nadaljevanju.

V prodajalni sta trenutno le dva zaposlena; poslovodja Nada Obrenović in prodajalka Aida Mehmedinović. Če se bo pokazala potreba, oz. če bo rasel promet, bomo zaposlili še kakšnega prodajalca.

Miha GOVEKAR

ALPINA CIPELE

Kad od kuće
moraš ići
mene ne smeš
mimoći
ako mene
ne obučeš
prehladu ćeš
da navučeš.
Velika sam
malena
visoka
i niska
a svakome bliska.
Bez mene
ni car ne može.

Sjajna sam
od gume
skaja
antilop
kože
da bezbrižna ideš
po snegu
blatu
vodi
ti obuću kvalitetnu
kupi
koju
čuvena Alpina
Žiri
za
vas proizvodi.

Bijeli rudar iz Tuzle

Aktualni intervju

Kakovost je še vedno naša slabost

»Kakovost se začne že pri modelu; takrat postavimo cene, ki temeljijo na določenih materialih in stroških, ki jih bomo imeli z izdelavo,« je povedal Polde Strlič kontrolor športne obutve.

»Potem pa se stvar nadaljuje pri nabavi materiala. Mislim, da mnogi, ki se s tem ukvarjajo, premalo poznajo materiale pa tudi ustrezne predpise premalo upoštevajo. Razume se, da moramo biti pri nabavljanju materiala prilagodljivi, vendar moramo vedeti, kaj lahko zahtevamo od usnarjev, da bomo dosegli dober izkoristek in dober finančni učinek.

Vsemu temu botruje še slaba organizacija, šibke povezave v proizvodnem procesu. Organizacija bi morala biti taka, da bi se plačevalo le dobro delo, ne pa pari ne glede na to kakšne kakovosti so. Pojavljajo se primeri, da plačujemo razlike zaradi preslabega prevzema, ker kooperantom ne moremo oddati in obračunati materiala po nabavljeni ceni.

Ko material pride v tovarno, je to večkrat v zadnjem hipu, in proizvodnja že čaka. Če ugotovimo napake, kljub temu napravimo zapisnik; reakcij odgovornih ljudi običajno ni; vse skupaj je potem prepozno.

Prevzemalec obutve iz Češkoslovaške ima dovolj dela

Sploh pa prevzemalci in drugi referenti preveč ne pripravljeni prevzemajo svoje strokovno delo. Ponekod imajo za take ljudi prav posebne tečaje. Na primer: kako se izdelava normativ, katere stvari mora poznati pri krojevalcu in podobno, zlasti pa strokovna znanja, ki so potrebna pri nabavljanju.

Pri izdelavi normativov bi morali biti bolj pozorni, prav tako pri planiranju. Pri zahtevni obutvi moramo poleg osnovnega artikla, ki ga planiramo, predvideti še kako bomo porabili preostali material (na primer pri škornjih).

Opazam tudi, da je v pri krojevalnici premalo upoštevana strokovna usposobljenost delavcev, ker bi tu morali res delati delavci, ki so že spoznali montažno delo in se usposobili na tečajih.

Prištejemo lahko še malomarno delo in nestrokovnost, ki se pojavlja še v drugih oddelkih.

Ko je čevelj v škafu, ne moremo nič več popravljati.

Rezultat je zelo veliko izmeta, kjer je zaslužek slab (B in C kvaliteta), naš ugled pa pada.

N. P.

Strana 2 JUS G.81.050

4 Klase kvaliteta

4.1 Razvrščanje v klase kvaliteta vrši se prema pritrdi i mestu oštećenja. Postoji pet klasa: I, II, III, IV i V.

U I klasu spadaju potpuno neoštećene kože i kože sa jednim od sledećih nedostataka:

- tragovi vrtnih nabora, koji prilikom opipa ne pokazuju dubinu;
- plitki zarezi na vrtnom i okrajnom delu naličja, do 1% površine;
- površinska oštećenja na jezgri kože, najviše 0,5% površine;
- dubinsko oštećenje na perifernom delu kože u pojasu 10 cm od ruba, do 0,5% površine.

U II klasu spadaju kože sa jednim od sledećih nedostataka:

- površinske greške do 2% površine (zašekotine, ogrebotine, alane mrlje);
- dubinska oštećenja (žigovi, ugrvi, rupe), do 1,5% površine;
- više oštećenja navedenih za I klasu.

U III klasu spadaju kože sa jednim od sledećih nedostataka:

- sadržaj masti ispod 12%, ali ne ispod 10%;
- mašenje ne odgovara uslovima predviđenim tačkom 2.08;
- neujednačen sjaj i neujednačena boja;
- velika vidljivost krvnih sudova;
- krupno mreškasto lice;
- ostaci masne na jezgri;
- dubinska i površinska oštećenja na licu i naličju, do 10% površine;
- veća neujednačenost debljine jezgra i ostalih delova od propisane u tač. 2.07;
- više oštećenja navedenih za II klasu.

U IV klasu spadaju kože sa jednim od sledećih nedostataka:

- grubo mreškasto lice;
- malo nabrano lice;
- nedovoljno obrađene noge i vrstovi;
- oštećenja do 25% površine.

U V klasu spadaju kože sa jednim od sledećih nedostataka:

- nabrano lice;
- koža mlitava, neelastična, prazna pri opipu;
- loše fiksirana apertura, nepostojana na suvo i vlažno trljanje.

4.2 Kože koje se ne mogu razvrstiti ni u jednu od navedenih klasa prodaju se prema sporazumu zainteresovanih strana.

4.3 Kao merilo oštećenja se smatra površina oštećenog mesta. Ako je rastojanje između dva oštećenja manja od 6 cm, i njihov međuprostor uračunava se u oštećenu površinu.

5 Odnos vrednosti između klasa

Vrednost kože II klase je 7%, III klase 15%, IV klase 25%, a V klase 40% manja od vrednosti kože I klase.

6 Odstupanje od uslova po tač. 2.11

Odstupanje od uslova po tač. 2.11 smanjuje vrednost kože srazmerno smanjenju njene upotrebne vrednosti. Smanjenje vrednosti kože utvrđuje se sporazumom zainteresovanih strana.

7 Osnov obračunavanja

7.1 Duboka se prodaje na osnovu veličine površine.

7.2 Dozvoljeno odstupanje od deklarisanog površine iznosi 0,5%.

8 Označavanje i pakovanje

8.1 Duboka se uvija u svitke po 6 polovina ili štitova. Svici se radi zaštite umotavaju u papir i vezuju kanapom. Jedan svitak sadrži kože iste klase i približno iste veličine.

8.2 Svaka koža mora da ima žig proizvođača i oznake vrste i klase, a oznaku standarda samo ako u potpunosti zadovoljava i uslove kvaliteta po ovom standardu.

Vesa sa drugim standardima:
JUS G.82.000 — Gotova koža. Način uzimanja uzoraka i opšte odredbe za metode ispitivanja gotove kože

izdavač: štampar: preprodavac: JZ u Beogradu

Tudi jugoslovenske standarde je treba poznati in seveda upoštevati

Kmalu tudi v Vukovaru

V Vukovaru, kjer smo že leta 1983 kupili zgradbo v centru mesta, so zaključili gradbeno dela pri adaptaciji stavbe. Naši delavci so začeli z ureditvijo notranjosti in postavljajo opremo, tako da bo prodajalna predvidoma odprta čez kak teden.

Izvajalec del »Zadruga iz Učidola se pri svojem delu ni najbolje izkazala, saj bi po pogodbi morala zaključiti delo pri obnovi do konca avgusta letos. Po tem datumu za vsak dan zakasnitve plačajo zamudnino (penale) v višini 60.000.— din.

Ob zadnjem obisku, konec oktobra 1985 so se izgovarjali na razna dodatna in nepredvidena dela, ki jim jih bomo sicer priznali, vendar

pa teh del ni bilo toliko, da bi bila vzrok takšni zakasnitvi. Na dan obiska, na primer, na gradbišču ni bilo nobenega delavca. Sama dela so sicer dobro opravljena, tako da bo lokal, ko bo dograjen in opremljen, verjetno eden najlepših v Vukovaru.

Skupna uporabna površina lokala bo 207 m².

Prodajalna bo v pritličju prodajala športni program, v prvem nadstropju pa obutev.

V začetku bodo v prodajalni trije zaposleni. Po prometu bi morala biti prodajalna med boljšimi našimi prodajalnami, seveda pa so to le predvidevanja.

Kaj več o sami prodajalni pa po otvoritvi.

Miha GOVEKAR

VAŽNO JE...

...DA VEMO

kadrovske novice

Oktobra je bila fluktuacija nekoliko manjša. Delovno razmerje je sklenilo 8 delav-

cev, prenehalo pa jih je sedem.

Delovno razmerje v TOZD Proizvodnja so sklenili: Srečko Gladek, Roman Turkovič, Peter Petrovič, Sonja Jereb in Andrej Gorjup. V TOZD Prodaja pa so začeli delati: Lena Kačandonov v prodajalni Sombor, Tatjana Kopitar v prodajalni Domžale in Aida Mehmedinović v prodajalni Tuzla.

Delovno razmerje so v TOZD Proizvodnja prenehali: Vida Peternej, Janez Poljanšek, Peter Jereb, Ivan

Lavrih, Ljudmila Andreuzzi, Štefka Malovrh, Peter Tušar in Ivica Frelih, v TOZD Prodaja pa Samija Džeko.

V POKOJ ODHAJAJO:

Iz naše delovne sredine odhajajo v zasluženi pokoj: Vida Peternej, Janez Poljanšek in Peter Jereb iz TOZD Proizvodnja in Samija Džeko iz prodajalne Sarajevo — TOZD Prodaja.

Vsem želimo še mnogo let trdnega zdravja, sreče in zadovoljstva med domačimi!

POROČILI SO SE:

Na novo življenjsko pot sta stopili sodelavki Anica Sinkovec in Andreja Luznar iz TOZD Proizvodnja. Obema iskreno čestitamo in jima želimo sreče, zdravja in zadovoljstva v zakonu!

Z njimi je rasla Alpina

Učil sem se pri Gantarju v Novi vasi in že takrat sem delal vse kaj drugega kot »šuštarijo«: v skladišču, hodil na pošto in opravljal druga dela v delavnici, je pripovedoval Franc Mlinar, ki bo v kratkem praznoval svojo šestdesetletnico.

»Po vojni, v kateri sem doživel rusko fronto in rusko ujetništvo, sem oktobra meseca po enomesečnem potovanju prispel domov.

V začetku leta 1946 sem se spet lotil del pri gradnji tovarne, kot drugi, opravil pomočniški izpit in približno deset let delal kot čevljar.

Vedno pa me je veselilo kaj drugega, odšel sem v mehanično delavnico, kjer smo z Jernejem (Bartl) in Mlinarjem in Karlom Berčičem zelo dobro sodelovali.

Najprej sem izdeloval platice in varovalke za čevlje, ki so jih tedaj izdelovali in po katerih je Alpina postala znana. Dobro se spominjam, kako smo delali prvi industrijski trak. Bil sem ravno na bolniški, ko me je Franc Gantar povprašal, če bi se lotil traku. Hitro sem prekinil bolniško in se po Berčičevih načrtih lotil dela. Sodelovala sta tudi Jože Kogovšek in Stanko Likar. Pogoji za delo so bili tedaj bistveno slabši; ni bilo ne prostora, ne strojev in orodja. Dela je bilo vedno veliko; danes se spominjam le tistih največjih in najbolj zahtevnih del, pri katerih pa sem zares užival.

Kakšne težave smo imeli pri izdelavi sušilnice, ki je bila pozneje postavljena ob prvem tran-

sportnem traku? Pri novem transformatorju sem izdeloval kabske glave in Pogačar, ki je delo vodil, je vedno zahteval moje sodelovanje.

Tako bi lahko našteval še in še...

Franc je leta 1961 pri kopanju doživel hudo nesrečo in ostal je praktično hrom.

Toda ni se vdal v usodo. Ko je bil po letu in pol zdravljenja invalidsko upokojen, si je doma poiškal delo, prav tako, ki ga je veselilo že od osnovne šole naprej.

Tu in tam je kaj popravil, komu naredil uslugo in tako je še sedaj. S svojo stružnico zna narediti čudeže... Tako je sedaj že več kot dvajset let. V tem času so odrasli, doštudirali otroci... Vreme, pravi, mu včasih nagaja, da teže dela.

»Res rad delam to in veliko bolj je, kot da bi popival po gostilnah«, je zatrdil Franc Mlinar, in prav gotovo bo še naprej tako, saj je njegova volja vedno močnejša od te-
žav...

Nejko Podobnik

Smučarski skakalci pod okriljem Alpine

11. oktobra 1985 je bil v Sindikalni dvorani Alpine podpisan samoupravni sporazum o pokroviteljstvu Alpine nad Smučarskim skakalnim klubom Žiri, ki se bo odslej imenoval Smučarski skakalni klub Alpine.

Podpisa samoupravnega sporazuma med Smučarskim skakalnim klubom in Alpino za obdobje 4 let so se udeležili tudi nekateri gosti in sicer: Niko Belopavlovič, predsednik organizacijskega komiteja Planice, Tomaž Tegel, sodelavec organizacijskega komiteja, Oton Giacomelli, novinar Dela in Jože Nastran s TTKS Škofja Loka.

Smučarski klub pa so predstavljali: Tone Oblak, Ivan Žakelj, Niko Dolinar, Metod Erzenožnik in pet naših perspektivnih smučarjev skakalcev; Matej Oblak, Evgen Jesenko, Andraž Kopač, Primož Kopač in Robi Kopač.

Predsednik kluba Tone Oblak je povedal, da so v klubu ugotovili, da tako ne morejo več delati; za uspešno delo je treba vedno več finančnih sredstev. Zato so zaprosili Alpino za pomoč in delavski svet delovne organizacije je sklenil, da Alpina podpiše samoupravni sporazum o prevzemu pokroviteljstva s skakalnim klubom. Zahvalil se je vsem

delavcem Alpine in delavskemu svetu ter poudaril, da se bodo v klubu še naprej zavzemali za vztrajno, trdo delo in dobro sodelovanje z Alpino.

Tomaž Košir, direktor delovne organizacije pa je pojasnil razloge, da se je Alpina odločila za prevzem pokroviteljstva nad skakalci:

»Kot delovna organizacija, ki je z delom proizvodnega programa vezana na obutev za zimo, spremljamo dejavnost tega kluba in po doseženih rezultatih je vidno, da gre tu za veliko prizadevanje, v organizacijskem smislu pa za veliko vloženega dela in dobre perspektive v bodoče.

Alpina se prav gotovo čuti pripadna belemu športu, zato mu dajemo vso podporo. Klubu bomo skušali zagotoviti pomoč v obliki dopolnilnih sredstev, kajti sredstev iz rednih virov (TTKS) je premalo za dobro nadaljnje delo.

Uspeli smo zagotoviti tudi dodatni vir sredstev, ki se zbirajo

Pokroviteljstvo nad smučarskim skakalnim klubom je prevzela Alpina, s čimer bo olajšano delo tega perspektivnega športnega kolektiva

VAŽNO JE ...

... DA VEMO

Se pika na »i« k podpisu samoupravnega sporazuma: podpi-
sujeta direktor DO Alpina Tomaž Košir in predsednik SK
Anton Oblak

pri organizacijskem komiteju iz
davka na športne artikle. Tu gre
tudi za našo obutev (pancerji in
apreski). Z organizacijskim ko-
mitejem pa smo se uspeli dogo-
voriti, da bi nam del teh sred-
stev vrnili in tako smo sklenili
ustrezen samoupravni spora-
zum, po katerem bomo uspeli
zagotoviti dodaten vir sredstev.
Iz teh sredstev bodo skakalci
kupili kombi, ki ga nujno potre-
bujejo pri svojem delu.

Glavni direktor Alpina Tomaž Košir
je spregovoril tudi o delu in teža-
vah v Alpini v tem trenutku in
nazadnje izrazil željo za čim bolj
plodno sodelovanje in uspešno
delo, da bi s skupnimi močmi do-
segli načrtane rezultate.

Predsednik organizacijskega
komiteja Planice Niko Belopa-

vlovič je poudaril, da Planica
prav gotovo ne bi bila tako po-
membna, če ne bi bilo domačih
skakalcev, zato vsestransko pod-
pira takšno sodelovanje med de-
lovno organizacijo in športnimi
organizacijami. Obljubil je tudi,
da bo klub užival vso podporo
organizacijskega komiteja — in
izročil predsedniku kluba spo-
minsko darilo — zbirko značk
organizacijskega komiteja Pla-
nice.

V imenu tekmovalcev se je de-
lovni organizaciji zahvalil naj-
starejši prisotni reprezentant
Robi Kopač in obljubil, da se bo-
do potrudili, da vložena sredstva
ne bodo zaman in da bodo ča-
stno zastopali delovno organiza-
cijo na domačih in tujih tekmo-
vanjih. **Anuška KAVČIČ**

Za zagotovitev navedenih namenov je prevzela "ALPINA" žiri
pokroviteljstvo nad Smučarskim skakalnim klubom žiri na 12.
redni seji delavskega sveta delovne organizacije dne 18.6.
1985.

III.

Ime "ALPINA" mora biti na tekmovalnih oblačilih, na štart-
nih številkah, v biltenih, zbornikih, lepakih in na reklam-
nih panojih.

Smučarski skakalni klub žiri spremeni ime v Smučarski ska-
kalni klub Alpina žiri.

Nova celostna podoba kluba bo sporazumno oblikovana tako,
da bodo enakomerno in primerno vključeni vizualni simboli
obeh podpisnic.

Pri oblikovanju designa obvezno sodeluje in ga odobri
"ALPINA" žiri.

IV.

"ALPINA" žiri bo za delovanje Smučarskega skakalnega kluba
žiri v sezoni 1985/86 zagotovila sredstva v višini
1.000.000,00 din, ki jih bo nakazala na žiro račun Smučar-
skega skakalnega kluba do 30.10.1985.

Višino sredstev za naslednje tri sezone pa bo ob sprejemu
zaključnega računa za vsako leto posebej določil delavski
svet ob upoštevanju višine rasti dohodka delovne organiza-
cije.

Sredstva iz prejšnjega odstavka tega člana bo delovna orga-
nizacija nakazala na žiro račun Smučarskega skakalnega klu-
ba žiri v roku 30 dni po potrditvi poročila Smučarskega
skakalnega kluba žiri o delu in porabi sredstev ter potr-
ditvi plana dela in porabe sredstev na delavskem svetu de-
lovne organizacije.

Del samoupravnega sporazuma med Alpino in Smučarskim
skakalnim klubom, podpisan 11. oktobra 1985

Tiho je odšel Peter Tušar

Čeprav smo vedeli za
bolehnost našega kolega
Petra, nas je razžalostila
vest, da je podlegel bole-
zni.

V Alpini je bil zaposlen
že pred leti, kasneje pa ga
je usoda zanesla v druge
kraje, potem pa se je pred
sedmimi leti spet zaposlil
v naši delovni organizaci-
ji. Tokrat je delal v oddel-
ku vzdrževanja, kjer je,
kolikor so mu dopuščale
fizične moči, vestno opravi-
ljal svoje delo. Zbiral je
smeti in jih stiskal za od-
voz in kurjavo.

Delal je torej bolj sam
zase, toda bližnji sodelav-
ci smo ga poznali kot še-

gavega človeka, ki je tiho
prenašal bolezen.

Sodelavci in prijatelji
ga bomo ohranili v lepem
spominu.

Poslovil se je Lojze Kolenc

Za vedno je odšel eden
pionirjev Alpine. Lojze
Kolenc je delal v naši de-
lovni organizaciji že od
vsega začetka, takoj po
vojni v posebnem oddel-
ku v »Sori«, kjer je bil do
leta 1950 mojster.

Nekaj časa je potem
poučeval vajence na če-
vljarski šoli, potem pa je
v tovarni z ostalimi sno-
val oddelek za izdelavo
vzorcev in pripravo proiz-
vodnje.

Kmalu zatem je prev-
zel vodstvo šivalnic, kjer
je delal do upokojitve, le-
ta 1959.

Spominjali se ga bomo
kot vestnega in natančne-
ga strokovnjaka.

Umrila je Gracijana Komel

Prejšnji mesec je v pet-
inšedemdesetem letu
umrla prva poslovodkinja
prodajalne Alpine v Novi
Gorici Gracijana Komel.

Bila je visokokvalifici-
rana trgovska delavka,
med prvimi poslovodji, ki
so položili temelje naši
današnji široki malopro-
dajni mreži, ki je s svojo
delavnostjo in živahnostjo
vplivala na uspeh pro-
dajalne in s tem trgovske
mreže v prvih letih njene-
ga organiziranja.

Darovali so

Rozalija Kosmač z
otroki s Slovenske poti,
5.000 din, ob smrti moža
Rada.

Videli smo zanimivosti Srbije

**SRBSKI GOSTITELJI SO
UDELEŽENCEM VLAKA
BRATSTVA IN ENOTNOSTI
RAZKAZALI
KULTURNO-ZGODOVINSKE
IN GOSPODARSKE
VREDNOTE KRAJEV**

Gostitelji iz pobratene občine Smederevska Palanka so nas popeljali na ogled kolubarskega premogovnega bazena, prizorišče Kolubarske bitke leta 1914, k spomeniku Dimitriju Tucoviču in spomeniku 1300 mladim kadetom, obiskali smo ljudskega umetnika Bogoslava Živkovića, samostan v Bogovodji. Bili smo v Slavkovici, kjer je bila ustanovljena 1. konjeniška brigada NOV in POJ, obiskali smo narodni muzej v Smederevski Palanki, kokošjo farmo PK «Šumadija», bili smo v krajevnih skupnostih Glibovac in Kusadak, ogledali pa smo si tudi delo za boljšo kmetijsko obdelavo.

Skratka, zanimivega je bilo zelo veliko.

**DELOVIŠČE DNEVNEGA
KOPA PREMOGOVNIKA
«EIK» KOLUBARA**

Kolubarski premogovnik je trenutno največji dnevni kop premoga pri nas. Pretežni del izkopanega premoga, to je okrog 90 % porabi termoelektrarna Obrenovac, drugih 10 % pa je namenjeno ostalim potrošnikom, med katerimi je tudi ljubljanska toplotna.

Rudnik obsega delovišče 50 km². Posamezni odkop je dolg 3 km, kamor se vozijo rudarji na delo s terenskimi vozili.

Veličasten je pogled z vrha na široko dolino, kjer pod 100 metrske jalovino leži okoli 35 m debel sloj premoga. Na delu so

ogromni odkopni stroji, stroji, ki odkopavajo vrhno mehko kamenino in jo prevažajo na že izkoriščena rudišča ter stroje, ki s svojimi dolgimi rezili kopljejo in odlagajo premog na dolge transportne trakove, ki vodijo v zbiralnico in nakladalno postajo. Ves kop in transport teče neprekinjeno noč in dan od proizvodnje do potrošnika, to je do termoelektrarne. Zmogljivost stroja za odkop premoga je 2.000 ton na uro, kar priča o velikih količinah premoga.

Po dosedanjih raziskavah imajo premoga za trideset let. Izkoriščene površine ponovno zasujejo in poravnajo, navozijo zemljo, da jo tako vrnejo kmetijstvu, kjer raste koruza, pšenica in druge poljščine.

**PRIZORIŠČE KOLUBARSKE
BITKE V DECEMBRU
1914. LETA**

Po znani bitki na Ceru nad Drino, kjer so Avstrijci po sarkofagskem atentatu na prestolonaslednika Ferdinanda napadli Srbijo, srbske čete niso mogle več zadrževati sovražnika, ki je bil v ogromni premoči. Avstrijski poveljnik češkega rodu Pošenik, ki je za uspehe na Ceru dobil vojaško odlikovanje, je na Kolubari želel dokončno uničiti srbske čete, ki so se ostale po herojski obrambi in avstrijsko poveljstvo je računalo, da bi jih potisnili v naraslo Kolubaro. Srbske čete so se spretno izognile uničenju, prekoračile reko ter organizirale odpor. Srbskim četam, ki so imele že 60.000 mrtvih, je prišlo na pomoč 1300 mladih kadetov iz vojaških šol, predvsem iz Skopja. Med njimi so bili nekateri stari šele štiri-

Pogled na dnevni kop Kolubara

najst let. Junaško so umirali skupaj s svojimi starejšimi soborci. V snegu in dežju so v prvih decembrskih dnevih 1914. leta junaško odbijali napade sovražnika. Najbolj trdovratne borbe so bile za važno točko Vrapče brdo nad Lazarevcem. Z juriši je ta točka tudi po petnajstkrat na dan menjala gospodarja. Tu je padel Dimitrije Tucović, kjer so mu tudi postavili spomenik.

Hrabre srbske čete so kljub izgubam, pognale Avstrijce v beg in jih med 3. in 5. decembrom popolnoma razbile. Toda hrabrost je bila premalo. Da bi se izognili obkolitvi, ker so jim Bolgari udarili v hrbet, so se morali umakniti po edini prosti poti čez albanske gore, kjer je v hudi zimi 1916. leta umrlo 85.000 srbskih vojakov. Po prihodu do zavetnikov, ki so jim nudili pomoč in zavetje ni preneslo hrane 18.000 srbskih vojakov, ki so pokopani na otoku Krfu.

Ko so že leto dni ležale raztresene kosti srbskih in avstrijskih vojakov okrog Lazarevca, so jih prebivalci pobrali in prenesli na skupen kraj na grič nad Lazarevcem in jih vzdali v kostnico, nad katero so sezidali cerkev. 37 m³ zavzemajo kosti 20.000 srbskih in 30.000 avstrijskih vojakov, ki so v smrti skupaj in si niso več sovražniki. Nemški komandant Lazarevca je med minulo vojno ob spoštovanju do padlih vojakov prepovedal streljanje talcev na svojem področju.

Na planini Rajac, kjer stoji spomenik 1300-tim kadetom, ki so junaško umrli, stoji planinski dom, ki je poimenovan po čiki Dušku Jovanoviću. S te točke na nadmorski višini 848 m je lep razgled po vsej severno-zahodni Srbiji.

**PRI LJUDSKEM UMETNIKU
BOGOSLAVU ŽIVKOVIČU V
LESKOVCU PRI LAZAREVCU**

Ta preprosti kmečki človek ustvarja kot samorastnik zanimive skulpture v lesu in kamnu. Njegov vrt in njegova poslopja so ena sama razstavna galerija. Njegovi rezljani liki dokazujejo

bogato in plodno ustvarjalno moč.

Ustvarjati je začel, ko zaradi bolečin v hrbtenici po četniških pretepih ni mogel spati in se mu je v polsnu prikazovala mora v obliki dvoglave kače. Da se znebi teže more, je nekega dne našel primeren les neke korenine in ustvaril lik dvoglave kače, ki se mu je prikazovala v polsnu. S svojim prvim izdelkom je dosegel svoje notranje ravnotežje, toda delal je še naprej. S svojimi preprostimi liki, toda z veliko izrazno močjo je postal slaven umetnik doma in po svetu.

Za svoja umetniška dela je prejel Bogoslav Živkovič številna priznanja. Njegova dela so precej podobna delu našega ljudskega umetnika Petra Jovanovića iz Žetina pod Blegošem, s katerim sta že skupaj ustvarjala v Kostanjevici ob Krki na Dolenjskem, kjer sta se oba ljudska umetnika osebno spoznala. Spoznala sta tudi, da imata enako stara sinova, ki sta si poleg tega tudi podobna.

Neka obiskovalka Bogoslava Živkovića je vprašala preprostega človeka v galeriji, če je človek, ki je ustvaril toliko umetnin, še živ. Le-ta pa ji je odvrnil: pa saj sem to vendar jaz, predraga Slovenka.

Ivan REVEN

Letos tri večje tekme

Iz tabora skakalcev

Tekmovalci se pospešeno pripravljajo na hitro bližajočo sezono. Z oktobrom smo zaključili vadbo na skakalnicah z umetno snovjo ali ledeno smučino in se še bolj posvetili kondicijski vadbi v telovadnici. Naši reprezentantje so opravili tudi prve treninge na snegu, bili so namreč na avstrijskem ledeniku Dachstein.

Upamo, da bo v drugi polovici novembra sneg že pokril skakalnice, če ne v Žireh pa vsaj v višje ležečih centrih. V Planici je vse pripravljeno, tudi za izdelavo umetnega snega s topovi, za kar pa je potrebna dovolj nizka

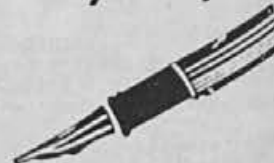
temperatura zraka in vode.

Konec novembra bodo v Planici že prva tekmovanja članov, v prvih dneh decembra pa se bodo pomerili že tudi starejši in mlajši mladinci.

Ob tem lahko še povemo, da je SSK Alpina v tej sezoni organizator treh velikih tekmovanj. Najpomembnejše je vsekakor državno prvenstvo za mlajše mladince, ki bo 16. februarja na 70 metrski skakalnici, 5. februarja bodo prav tako na tej skakalnici za pokal COCKTA tekmovali starejši mladinci, 9. marca pa se bodo na 25 metrski skakalnici pomerili pionirji B.

Niko DOLINAR

Dopisujte

Pihalni orkester Alpina tudi letos vsepovsod

Žirovci so lahko ponosni, da v kraju skrbi za glasbeno kulturno raven pihalni orkester Alpine. Tega se zavedajo tudi delavci Alpine, katere ime orkester nosi in ga zelo vsestransko finančno in moralno podpirajo.

Poleg proslav, pogrebov, koncertov in drugih nastopov v domačem kraju, so imeli letos veliko nastopov in srečanj izven Žirov.

Ko so v dnevu pred prvim majem sodelovali v proslavi praznika OF in prvega maja v Žireh, so se že pripravljali za prijeteljsko srečanje na Slovaškem.

Za prvomajске praznike so bili gostje pihalnega orkestra in njihove tovarne »Vzduhotehnika« iz Novega mesta nad Vahom, kakih 100 km severno od Bratislave. S tamkajšnjim orkestrom so nastopili skupaj na veliki prvomajski paradi v Novem mestu na Slovaškem in na prvomajskih obhodnicah in koncertih v Novem mestu in Pieštanih. Hkrati so se domenili za izmenjavo glasbene literature in sodelovanje pri igranju, kar so začeli že pred sedmimi leti.

Za počastitev dneva mladosti so skupaj z združenjem šoferjev in avtomekanikov Žiri proslavili tudi ta praznik.

Drugo nedeljo maja so se udeležili republiškega tekmovanja pihalnih orkestrrov Slovenije, druge težavnostne stopnje v Mariboru, kjer so si prislužili bronasto odličje. Prejšnja leta so nastopali v tretji (nižji) težavnostni stopnji.

15. junija so v okviru Loškega turističnega tedna s Škofjeloškim pihalnim orkestrom izvedli promenade koncert na Mestnem trgu v Škofji Loki, ki pa ga je malce okrnila kratka ploha.

Naslednji dan v nedeljo, 16. junija so skupaj z ljubljanskimi mažoretkami sodelovali na paradi in obletnici gasilskega društva Zaplana.

23. junija so sodelovali na občinskem srečanju pihalnih godb v Škofji Loki, kjer so skupaj s pihalnima orkestroma Škofja Loka in Alpines iz Železnikov pripravili koncert na Mestnem trgu v Škofji Loki.

Tudi 28. junija je bil Mestni trg v Škofji Loki priča promenade koncertu. Tokrat sta nastopila Pihalni orkester Alpine in pihalni orkester »Vzduhotehnika« iz Novega mesta nad Vahom, ki je vrnil obisk našemu orkestru.

Že drugi dan, v soboto, sta se žirovski in slovaški pihalni orkester udeležila ohceti v Ljubljani. Po dopoldanskih promenadnih koncertih sta popoldan združena igrala v sprevodu, kar so gledalci sprejeli z velikim navdušenjem.

To pot se je ponovno potrdilo, da glasba ne pozna meja. Zaradi spremenjenega sporeda ohceti na popoldanski čas so godbeniki spremljali ohcet samo do magistrata, ker so še isti večer morali na koncert v Žiri. Tudi Žirovci so oba orkestra navdušeno sprejeli. V prvem delu koncerta sta orkestra igrala vsak svoje skladbe, v drugem delu pa sta združena pod izmenično taktorko dirigentov Draga Kanduča in Ivana Trchalja, igrala skladbe za skupen nastop. V zahvalo gostiteljem se je slovaški pihalni orkester na povratku domov zahvalil delovnemu kolektivu Alpine kar s promenadnim koncertom pred tovarno.

Na večer dneva vstaje slovenskega naroda so Žirovski godbeniki skupaj z ljubljanskimi mažoretkami pripravili koncert in mimohod v Ljubljani, od Tromostovja do Sušarskega mostu in nazaj. Koncert so nadaljevali na ladji, ki je plula po Ljubljanici. Nastop so ponovili čez deset dni še enkrat, ko se je zaključeval ljubljanski turistični program.

14. julija pa so se godbeniki oddolžili delovnemu kolektivu Alpine iz Žirov in Gorenje vasi s koncertom in piknikom na Javorču, kjer so se zbrali tudi drugi ljubitelji te glasbe.

28. julija so bili v gosteh pri pihalnem orkestru v Pradamanu v Furlaniji za njihov praznik ali »fešto«. Žal tu niso dobili najboljših vtisov, pa tudi sodelovanje ni bilo tako kot so vajeni pri drugih pihalnih orkestrih. Polnoma drugače je bilo v srečanju z Izolskim pihalnim orkestrom za njihov ribiški praznik, 24. avgusta, kateri bodo našim godbenikom ob prvi priliki obisk vrnil.

Tudi otroški Živ-žav 14. septembra v Stražišču pri Kranju ni šel mimo brez žirovskih godbenikov.

Zadnjo nedeljo septembra so igrali na Breznici nad Žirmi, kjer so vaščani dogradili novo cesto.

Tudi prvo nedeljo oktobra je pihalni orkester počastil rekonstrukcije in asfaltiranje krajevnih cest v krajevni skupnosti Ledine, od katerih je ena od Razpotja do Govejka celo republiška in kjer so krajinari uresničili svoje želje in potrebe s svojim samoprispevkom.

Pri srečanjih z drugimi kvalitetnimi pihalnimi orkestri in nji-

hovimi kapelniki prihaja do izmenjave izkušenj pri tehniki igranja in izvajanja posameznih skladb, kakor tudi do izmenjave pot za popestritev glasbenega programa. Takšno sodelovanje so dosegli s pihalnimi orkestri: Novo mesto na Slovaškem, Tró-

polach — Koroška, nekaj slabše prejšnja leta tudi z Madrisia — Furlanija. Pa tudi Izolska godba, ki ima tesnejše stike z italijanskimi orkestri, daje na razpolago note, ki so primerne za popestritev sporeda.

Ivan REVEN

Kot vsako leto, smo se tudi letos poklonili spomenu padlih

Pokroviteljstvo nad spomenikom žrtvam fašističnega nasilja je v Rovtah (Sovra) prevzela Alpina

Prvi politkomisar Žirovske čete Branislav Žigon-Sokol je odkril spominski kamen

»DELO — ŽIVLJENJE« je glasilo ALPINE, tovarne obutve Žiri, Strojarska ul. 2, n. sol. o., ki ima v svoji sestavi TOZD Proizvodnjo, TOZD Prodajo in Delovno skupnost skupnih služb. — Ureja ga uredniški odbor: Marija Albreht, Tatjana Dolenc, Milena Lukančič, Tatjana Mohorič, Helena Kavčič, Marjan Pišljarič, Anuška Kavčič — tehnični urednik, Neško Podobnik — glavni in odgovorni urednik. — Izhaja mesečno, naklada 2200 izvodov. Fotografije: Brigita Zemljarič. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj

★★★★★★★★★★

Vaška skupnost Breznica je prejela priznanje krajevnne skupnosti za izredno prizadevanje v zadnjih letih: gradnja vaškega vodovoda, urejevanje električnega omrežja, gradnja ceste Žiri-Breznica.

Gasilsko društvo Račeva je prejelo priznanje krajevnne skupnosti. V rekordnem času so zgradili gasilski dom ob veliki materialni pomoči krajanov Račeve in Žirovskega vrha in seveda prostovoljnem delu krajanov. Ob tej priliki se je izkazalo tudi gradbeno podjetje Tehnik Skofja Loka. Priznanje je prejel predsednik društva Franc Lukančič.

Priznanje KS je prejel tudi Franc Kavčič, ki je kot predsednik gradbenega odbora vodil dela za gradnjo telefonskega omrežja v Žireh.

★★★★★★★★★★

Na letošnji proslavi krajevnega praznika je govoril predsednik skupščine krajevnne skupnosti Slavko Mohorič, ki je spomnil na pomembne dohodke izpred 42 let, ko je bil v Žireh ustanovljen prvi narodnoosvobodilni odbor na Gorenjskem. Za tem je ocenil sedanje razmere v Žireh in menil, da so veliko napredovali, čakajo pa nas še odgovorne naloge.

★★★★★★★★★★

Praznovali smo krajevni praznik

★★★★★★★★★★

Podelil je tudi priznanja in knjižne nagrade krajevnne skupnosti Žiri in posebna priznanja — grafike Janeza Jana: Proboj Prešernove brigade, ki so jih za pomoč in sodelovanje prejeli: Janko Smole za pomembno pomoč pri gradnji telefonije in pogosto pomoč žirovskim delovnim organizacijam, Henrik Peternelj in Božidar Jurca za sodelovanje pri gradnji telefonskega omrežja in Vodno gospodarska skupnost Gorenjske za razumevanje in delo pri regulaciji Sore.

Sledil je prijeten kulturni program, ki so ga pripravili učenci osnovne šole, člani DPD Svobode in Pihalni orkester Alpine.

Zbralo se je 36 borcev prve Žirovske čete. Politkomisar Sokol je odkril spominski kamen, ki priča, da je bila na Žirovskem vrhu, nedaleč stran marca 1943 ustanovljena Žirovska četa, v sklopu tretjega bataljona gorenjskega odreda. Prisotne je najprej pozdravil predsednik krajevnne organizacije Zveze borcev Žiri Alojz Kolenc. Govoril je tudi Janez Jan.

Za izredno prizadevnost in delo v društvu upokojencev je prejel priznanje KS Alojz Filipič

Alojz Kopač je pri gradnji čebelarkega doma opravil okrog 800 prostovoljnih delovnih ur in prejel knjižno nagrado.

Anton Trček — knjižna nagrada za dolgoletno požrtvovalnost pri delu v Gasilskem društvu Žiri.

Franc Oblak je prejel knjižno nagrado za prizadevno delo pri gradnji čebelarkega doma, saj je opravil okrog 800 prostovoljnih delovnih ur.